

Yttrande från Svenska Kanotförbundet, Friluftsrämjandet och Scouterna rörande svar från länsstyrelse Gävleborg lämnade i aktbilaga 32 i mål M 2710-23 avseende hänsyn till paddling.

2024-05-06

Svenska Kanotförbundet, Friluftsrämjandet och Scouterna vill härmed gemensamt via samarbetsforumet Älvgruppen vid Svenska Kanotförbundet lämna nedanstående yttrande.

Behöriga företrädare för respektive förbund:

Anders Ahnesjö, Svenska Kanotförbundet, ordf. Älvgruppen, anders.ahnesjo@telia.com, 0705795072

Carl Crafoord, Friluftsrämjandet, carl.crafoord@friluftsrämjandet.se, 0705908057

Per Eriksson, Scouterna, peererik@gmail.com, 0702378164

Bakgrund

I [vårt remissvar](#) för mål M 2710-23 (aktbilaga 24) beskrev vi ett antal tilläggsvillkor till de ansökningshandlingar (aktbilagor 1, 6-9) som vi anser att ett tillstånd borde villkoras med för att godkännas. De av oss begärda tilläggsvillkoren var indelade enligt

Allmänna tilläggsvillkor kanot/paddling numrerade 1-5,

Områdesvisa tilläggsvillkor kanot/paddling, per åtgärder genomförda 2023 numrerade 6-9,

Områdesvisa tilläggsvillkor kanot/paddling, per ansökans Tekniska beskrivning numrerade 10-16

samt en bilagedel K1 där vi gav underlag till informations- och utbildningsmaterial för arbetsledare och grävmaskinsförare inför fältarbeten.

Sökanden har yttrat sig (aktbilaga 32) över vårt remissvar, och vi vill här bemöta sökandens yttrande.

Vi vill också instämma i yttrandet från länsstyrelsen i Norrbotten (aktbilaga 28) där man efterlyser ett kontrollprogram för utförda åtgärder. Till det vill vi tillägga att resurser skall reserveras för att utföra korrigeringar av utförda arbeten.

Svaren från länsstyrelse Gävleborg samt våra bemötanden

För att förenkla läsbarheten återger vi i det följande länsstyrelsens text från aktbilaga 32 med svart font med seriffer och våra bemötanden i röd text utan seriffer:

En del av synpunkterna som framförs i aktbilaga 24 rör restaurering som utfördes under 2023 med stöd av 11 kapitlet 12 § miljöbalken och omfattas inte av tillståndsansökan. Länsstyrelsen har en dialog med Kanotförbundet med flera om den restaureringen som utförts och möjliga förbättringar av de åtgärder som utförts.

Vi anser att åtgärderna gjorda under 2023 är att betrakta som en integrerad del av det nu ansökta projektet och att sökanden ska hållas ansvariga för de gjorda åtgärderna och utföra kompletteringar enligt begärda tilläggsvillkor. Vi välkomnar fortsatt dialog men anser att den måste kompletteras med tydliga villkor enligt begärda tilläggsvillkor 6-9.

Länsstyrelsen anser att möjligheten till paddling i Voxnan är viktig och ambitionen är att det fortsatt ska kunna gå att paddla i Voxnan efter genomförda åtgärder. Det gäller särskilt paddling i lugnvatten som inte alls eller i liten omfattning kommer att påverkas av restaureringen.

Voxnan är ett viktigt strömpaddlingsområde. Påståendet att lugnvatten lämnas opåverkad utgör inget argument för att påverkan i forsarna skulle vara av mindre betydelse.

I de mer strömmande forsarna kommer hänsyn tas till möjligheten att fortsatt kunna paddla där så är möjligt. Det är dock inte möjligt att tillmötesgå alla önskemålen från friluftorganisationerna utan att

det påverkar möjligheten att nå miljömålen för restaureringen (Natura 2000 och MKN). När det finns en konflikt mellan dessa mål som vi har en skyldighet att uppnå enligt förpliktelse mot EU och möjligheten till alla typer av paddling, anser länsstyrelsen att de förstnämnda väger tyngre.

För att nå en lyckad restaurering med rimliga insatser är det inte möjligt att detaljregla hur restaureringen ska utföras med de specifika krav som friluftorganisationerna yrkar på. Det är mycket som först kan avgöras på plats under själva restaureringen.

Länsstyrelsen motsätter sig därför att de yrkade tilläggsvillkoren 1-4 på sidan 12 i aktbilaga 24 föreskrivs som villkor.

Villkoren 1-4 behandlas separat nedan varför vi anser att detta yrkande ej behöver beaktas.

Länsstyrelsen gör

dock bedömningen att önskemålen från friluftorganisationerna till stor del kommer att kunna uppfyllas. Det gäller då särskilt hanteringen av sprängsten och utplacering av död ved. De specifika kraven på en huvudfåra för paddling enligt föreslaget tilläggsvillkor 1 kommer dock vara svårare att uppfylla. Ned lämnas kommentarer till friluftorganisationernas yrkade villkor.

1. *Vid tillförsel av block och omformning av tidigare kanaliserade sektioner ska en av större block obruten huvudström med kurvradie >20 m och bredd 2 m till 8 m eftersträvas, det större måttet vid snabbare ström.*

Kommentar: Vi kan inte uppfylla detta villkor då älvens förutsättningar styr oss, men vi försöker hålla en huvudfåra i vattendraget. Den kan dock komma att blockas upp.

Villkoret om en huvudströmfåra med tillräcklig bredd och rimlig kurvradie ger mycket stor frihet att uppnå restaureringens miljömål utifrån lokala förutsättningar. Sökanden har inte lämnat sakliga motiveringar för att konflikt skulle föreligga mellan kraven på bredd och kurvradie visavi kraven på miljömål. Vi anser därför att tilläggsvillkor 1 bör tas med vid ett beviljande av ansökan.

2. *Sprängsten får ej placeras i älvfåran.*

Kommentar: Vi kommer försöka gömma undan sprängsten i den mån vi kan.

I och med att sökanden avser hålla sprängsten borta från älven borde tilläggsvillkor 2 kunna tas med utan att medföra problem.

3. *Tillförd död ved får endast placeras utanför huvudströmmen och då i innerkurvor. Ytterkurvor och snabba strömpartier ska inte tillföras död ved. Stammarnas rotvälta ska sitta kvar (tillförda träd ska vältras, inte fällas med såg) och därmed förankra träden på land.*

Företrädesvis placeras död ved i återöppnade sidofårar utanför huvudfåran.

Kommentar: Vi kommer i huvudsak att placera träd/död ved enligt friluftorganisationernas önskemål. Vi vill dock inte utesluta att död ved även kan komma läggas i ytterkurvor och snabba partier om det bedöms ge en stor naturvårdsnytta. Vi kan sen inte ansvara för vad som på sikt händer med träden händer efter restaureringen.

Vi välkomnar sökandens avsikter att försöka skapa en säker miljö avseende tillförseln av död ved. Som vi anfört i punkterna 6-9 så har det inte varit fallet under de åtgärder som utfördes 2023. Eftersom olycklig placering av död ved kan utgöra direkta dödsfall för kanotister eller andra

personer som hamnat i vattnet anser vi det av stor vikt att MMD i ett tilläggsvillkor enligt 3 tar upp frågan om vedhantering.

4. Vid större forsar får inga hindrande stenar eller träd placeras vid upptagsplatser uppströms om forsen, inte heller i forsen vid lugnvatten/bakvatten där utträde ur huvudströmmen kan göras för att avbryta färden.

Kommentar: Vi kommer att ta hänsyn till upptagsplatser, men kan inte utlova att inga hinder kommer att placeras i forsarnas lugnvatten/bakvatten.

Vi välkomnar denna attityd och påminner MMD om att yrkandet 6 och 14 utgör direkta tillämpningar av 4. Eftersom inga rimliga naturvårdskonflikter föreligger för 4 borde den kunna tillämpas fullt ut.

5. Innan arbetena startas skall arbetsledare och maskinförare noggrant informeras om hur säkerhet och framkomlighet för kanot kan tillgodoses. Förslag till utformning av utbildningsmaterial ges i Bilaga K1.

Kommentar: Vi kommer att informera arbetsledare och maskinförande om hur påverkan på paddling kan minskas och då använda oss av det utbildningsmaterial som Kanotförbundet och Friluftsfrämjande tagit fram och som bifogats yttrandet. Länsstyrelsen kan därför godta det föreslagna tilläggsvillkoret nr 5. Länsstyrelsen kan dock som framgår ovan inte utlova att alla rekommendationer i dokumentet kommer att kunna följas överallt. Friluftsorganisationerna har även lämnats specifika synpunkter och förslag till tilläggsvillkor för de delsträckor som ska restaureras enligt tekniska beskrivningen till ansökan.

Vi välkomnar denna tillstyrkan av tilläggsvillkor 5.

Länsstyrelsen lämnar kommentarer till dem nedan för varje delsträcka. För friluftsorganisationernas synpunkter hänvisar till aktbilaga 24, sidan 14-16.

10. Område 2B Rullboströmmen till Kanalen.

Kommentar: Vi kommer högst troligt blocka upp kanalen i restaureringen och låta mycket vatten gå in i den nu stängda sidogrenen.

Avsiktet att uppblocka själva Kanalen är helt ny information för oss! Att öppna upp den nu stängda sidogrenen har vi inga invändningar mot, det ger ett mer levande forslandskap. Men vi invänder mot uppblockningar i själva Kanalen som med stor sannolikhet kommer att medföra bildandet av farliga valsar som inte kommer att tillföra några habitat av naturvårdsintresse. Punkt 10 handlar för övrigt om de felaktigt utförda restaureringarna direkt uppströms om Kanalen, vilket länsstyrelsen inte besvarat. Yrkandet kvarstår, dock med tillägg om att inga åtgärder utförs i den trånga delen av Kanalen.

11. Område 3B. Ålkarsströmmens

Kommentar: Vi öppnar upp den östa sidofåran runt den stora ön, samt habitatförstärker forsen i form av blockutläggning och död ved, men lämnar de tre huggna stenkistorna orörda till förmån för kulturmiljön.

Vi uppfattar detta som att 11 kan tilläggas som villkor.

12. Område 4A Klövhallströmmen.

Kommentar: Älvens förutsättningar styr restaureringen. Vi tar hänsyn till önskemålen så länge restaureringen ändå bedöms bli fullgod. Att lämna vallarna orörda är inget alternativ.

Klövhallströmmen är speciell med sina hållar och högre gradient än omgivande sträckor. Endast ledarm 15-2 är av betydelse för kanotister, och då som gångväg vid rekognoscering. De i grönt angivna sträckningarna utgör samtidigt den sträckning som har jämnast gradient och utgör utmärkt kandidat för huvudfåra enligt punkt 1 vilket lämnar stora ytor för friare placering av block. Det är av stor vikt att vänstra stranden (där 15-2 nu ligger) blir någorlunda framkomlig för rekognoscering av forsen från land.

13 Område 4C

Kommentar: Älvens förutsättningar styr restaureringen. Vi tar hänsyn till önskemålen så länge restaureringen ändå bedöms bli fullgod. Att lämna vallarna orörda är inget alternativ. Död ved och block kommer användas i restaureringen och kan komma att skapa valsar.

Vi tolkar detta svar som en felskrivning då vi finner nyttan med att skapa valsar med död ved som obegriplig. Om kvarlämnande av ledarmarna inte är aktuellt så skapas stora ytor med stor frihet att skapa en säker passage enligt punkt 1 genom att utnyttja den jämnare gradienten längs innerkurvan.

14. Område 5A Hylströmmen.

Kommentar: Vi försöker ta detta till oss och undviker att lägga död ved som kan hindra sidofårans ingång. Bedömer vi att sidogrenen är rensad kommer vi dock restaurera den konventionellt, men det kan kanske göras med vissa restriktioner då det är en viktig upptagsplats innan nedströmsliggande fall.

Därmed borde villkor 14 kunna uppfyllas utan problem.

15. Område 5D.

Kommentar: Vi lämnar/skapar säker upptagsplats för kanoter uppströms Vinströmmen. I övrigt styr förutsättningarna för älven restaureringen. Död ved kommer att användas i restaureringen.

Med hänsyn den speciella karaktär som Vinströmmen och området kring denna har anser vi detta svar som otillräckligt och att mer detaljerade planer bör skapas och samråd hållas innan tillstånd ges för åtgärder i denna fors. De södra sidogrenarna kan dock öppnas utan problem.

16. Område 6A. Finnstuguströmmen

Kommentar: Vi kommer lämna/skapa säker upptagsplats för kanoter. I övrigt styr förutsättningarna för älven restaureringen.

Därmed borde villkor 16 kunna uppfyllas.